

Kritéria hodnocení písemné maturitní práce z ČJL pro školní rok 2020/21

Vypracoval Mgr. Pavel Brycz

V rámci písemné práce jsou ověřovány dovednosti spojené s tvorbou textu. Mgr. Pavel Brycz vypracuje 6 různorodých zadání pro slohovou práci, které odevzdá vedení školy, konkrétně Mgr. Aleně Ondrákové. Tato zadání budou zveřejněna maturantům v určený den konání písemné zkoušky.

Součástí zadání mohou být výchozí texty různého charakteru (sloužící pro inspiraci samotné slohové práce), mohou to být i obrázky, tabulky, schéma, nebo různé kombinace.

Žák si vybírá jedno zadání. Toto je po výběru pro žáka závazné.

V průběhu vypracování je dovoleno používat Pravidla českého pravopisu, žádná jiná pomůcka kromě psacích potřeb není dovolena.

Minimální stanovený rozsah činí 250 slov.

Kritéria hodnocení

Žák, který koná písemnou maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury formou písemné práce, prokáže osvojení následujících dovedností:

1. vytvoří text podle zadání kritérium

1 A ● zpracuje v písemné práci zadané téma; ● orientuje se v komunikační situaci vymezené zadáním písemné práce; 0-5 bodů

kritérium 1 B ● zvolí formu písemného projevu odpovídající účelu textu; ● využije znalostí základních znaků funkčních stylů, slohových postupů a útvarů; ● využije informace z výchozích textů (popř. grafů, tabulek); splní normu min 250 slov 0-5 bodů

2. dovede v písemném projevu funkčně použít jazykové prostředky

kritérium 2 A ● využívá znalostí jazykové normy a kodifikace (pravopis, morfologie, slovoslov); 0-5 bodů

kritérium 2 B ● použije jazykové prostředky adekvátní dané komunikační situaci / danému slohovému útvaru; ● prokáže šíři a pestrost slovní zásoby; ● používá pojmenování v odpovídajícím významu; 0-5 bodů

3. uplatňuje zásady syntaktické a kompoziční výstavby textu

kritérium 3 A ● ovládá zásady výstavby větných celků; ● respektuje formální prostředky textové návaznosti; 0-5 bodů

kritérium 3 B ● uplatňuje znalost kompozičních principů při tvorbě textu; ● vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text. 0-5 bodů

Klasifikace písemné maturitní zkoušky na základě bodového hodnocení

30-27 bodů výborný

26-23 bodů chvalitebný

22-15 bodů dobrý

14-12 bodů dostatečný

11-0 bodů nedostatečný

Pozor! Je-li kritérium 1 A, nebo 1 B hodnoceno nulovým počtem bodů, je celá maturitní písemná práce hodnocena nulovým počtem bodů, tedy známkou nedostatečný.

Bližší vysvětlení a příklady:

1. kritérium: Vytvoření textu podle zadaných kritérií V tomto kritériu se soustředíme na text jako celek, jeho téma, na slohový útvar a jeho funkčně stylové a obsahové charakteristiky. Do procesu hodnocení písemné práce je začleněna vnitřní podmínka hodnocení: Pokud text nesplňuje požadavky na 1. kritérium, tedy požadavky na zadání, a to jak z hlediska požadavků na útvar a charakter komunikační situace, tak i z hlediska splnění daného tématu, text už dále nehodnotíme. Jednalo by se pak totiž o úplně jiný text. Žák má k dispozici 6 zadání a měl by se vyjadřovat k tomu zadání, které si zvolil.

1A: sledujeme téma, resp. naplněnost tématu Hodnotíme 0 body: - text zadané téma vůbec nereflektuje, např. proto, že žák nepochopil podstatnou myšlenku v zadání

1B: sledujeme orientaci v komunikační situaci (respektování stylových charakteristik) a naplnění zadaného slohového útvaru Hodnotíme 0 body: - text prokazatelně nesplňuje požadavky na slohový útvar (př. žák napíše úvahu, přičemž byla zadána reportáž, jejíž prvky jsou přítomny pouze v opsaném výchozím textu) - text prokazatelně nereflektuje zadanou komunikační situaci

2. kritérium: Funkční užití jazykových prostředků s ohledem na jazykovou normu V tomto kritériu se soustředíme na slovo nebo slovní spojení.

2A: sledujeme soulad s jazykovou normou, hodnotíme pravopis a tvarosloví (v rámci pravopisu do tohoto kritéria zahrnujeme také interpunkci) V některých útvarech je žádoucí využití všech možností

jazyka (fejeton, vypravování), v jiných jsou naopak odchylky od neutrálního spisovného jazyka nežádoucí (úvaha, útvary administrativního stylu). Pokud žák zvolí např. pro vypravování jako základ nespisovnou mluvu, která je funkční, a tuto linii sleduje v celé práci, pak ho nelze penalizovat (např. postavu člověka na okraji společnosti může charakterizovat obecný jazyk, argotismy, postavu staré ženy z vesnice zase dialektismy). Zároveň je nutné upozornit, že se v praxi v písemných pracích objevují nefunkčně používané vulgarismy, vyskytující se ojediněle, stejně jako výrazy z obecné češtiny. V případech, kdy nelze hovořit o autorském záměru, narušují takové výrazy výstavbu textu, je tedy nutné tyto jevy penalizovat

3. kritérium: Kompoziční výstavba textu V tomto kritériu se soustředíme na větu, odstavec a návazně celý text. 3A: sledujeme větnou syntax: a) slovosled, aktuální větné členění b) valence sloves c) výstavba větných celků a návaznost jednotlivých vět v souvětí d) užití adekvátních spojovacích výrazů e) způsoby odkazování v textu f) nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby (zeugma, anakolut, kontaminace, atrakce)
- 3B: sledujeme nadvětnou syntax/hypersyntax: a) kompozice textu b) strukturovanost a členění textu (např. funkčnost odstavců) c) způsob vedení argumentace – logika textu, souvislost, nebo nesouvislost uváděných informací d) srozumitelnost a přijatelnost pro adresáta e) čitelnost textu

V Praze 11. 12. 2020